

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2023 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 3D-703

**NENUMATYTŲ ATVEJŲ DĖL KENKĖJO *CANDIDATUS LIBERIBACTER SPP.*,
CITRUSINIŲ VAISIŲ „HUANGLONGBING“ LIGOS (CITRUSINIŲ VAISIŲ
MOZAIKOS) SUKĖLĖJO PATEKIMO IR IŠPLITIMO LIETUVOS RESPUBLIKOJE
SUVALDYMO PLANAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Nenumatytų atvejų dėl kenkėjo *Candidatus Liberibacter spp.*, citrusinių vaisių „Huanglongbing“ ligos (citrusinių vaisių mozaikos) sukėlėjo patekimo ir išplitimo Lietuvos Respublikoje suvaldymo planas (toliau – Nenumatytų atvejų planas) nustato kenkėjo *Candidatus Liberibacter spp.*, citrusinių vaisių „Huanglongbing“ ligos (citrusinių vaisių mozaikos) sukėlėjo (toliau – kenkėjas) patekimo į Europos Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemones, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žemės ūkio ministerija), Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) bei profesionalių veiklos vykdytojų ir kitų asmenų pareigas oficialiai patvirtinus arba įtarus *Candidatus Liberibacter spp.*, citrusinių vaisių „Huanglongbing“ ligos (citrusinių vaisių mozaikos) sukėlėją Lietuvos Respublikos teritorijoje, fitosanitarijos priemones, visuomenės informavimo tvarką ir kitas būtinas priemones siekiant sustabdyti kenkėjo plitimą.

2. Nenumatytų atvejų plano tikslas – užtikrinti kenkėjo patekimo į Europos Sąjungą ir išplitimo joje prevencijos priemonių įgyvendinimą, operatyvų sprendimų priėmimą bei būtinų fitosanitarijos priemonių taikymą siekiant sunaikinti bei sustabdyti tolesnį kenkėjo plitimą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

3. Nenumatytų atvejų planas parengtas vadovaujantis Nenumatytų atvejų plano 1 priede nurodytais teisės aktais, standartais ir kitais dokumentais.

4. Plane vartojamos sąvokos yra apibrėžtos 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB, su visais pakeitimais, 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės,

augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) Nr. 2016/429 ir (ES) Nr. 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas), su visais pakeitimais, 2019 m. lapkričio 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2019/2072, kuriuo nustatomos vienodos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų įgyvendinimo sąlygos, panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 690/2008 ir iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/2019, su visais pakeitimais (toliau – Reglamentas (ES) 2019/2072) ir Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašas).

II SKYRIUS

INFORMACIJA APIE KENKĖJO BIOLOGIJĄ IR POŽYMIUS

5. Kenkėjas yra įrašytas į prioritetinių kenkėjų sąrašą, patvirtintą 2019 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/1702, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2031 papildomas nustatant prioritetinių kenkėjų sąrašą.

6. Kenkėjas – gramneigiamų bakterijų gentis, pernešama vabzdžių. Tai citrusinių vaisių „Huanglongbing“ ligos (citrusinių vaisių mozaikos) sukėlėjas. Kai bakterijos infekuoja citrusinius augalus, jos dauginasi augalų audiniuose ir sutrikdo normalią augalų funkciją. Tai gali sukelti augalų pažeidimus, tokius kaip sulėtėjęs augimas, silpnėjimas, vaisių nesubrandinimas, lapų gelta ir žūtis (2 priedo 1 pav.). Trys šios genties rūšys yra Europos Sąjungos karantininiai kenkėjai: *Candidatus Liberibacter solanacearum*, *Candidatus Liberibacter americanus* ir *Candidatus Liberibacter asiaticus*.

7. „Huanglongbing“ liga aptinkama augalo žievės audinyje, lapuose, užkrėstų citrusinių medžių šaknyse ir įvairiose vaisių dalyse (2 priedo 2 pav.).

8. Sisteminė augalo šeiminingo infekcija vyksta pagal organinių ir neorganinių medžiagų tekėjimo per floemą kryptį, pasyviai judant nuo lapų iki šaknų ir vaisių. Bakterinė infekcija sukelia krakmolo susikaupimą, dėl kurio užsikemša medžiagų apytakos audiniai ir įvyksta floemos

audinio pakitimai. Bakterijos labai gerai dauginasi šaknyse, o tai rodo, kad ankstyva šių bakterijų invazija į šaknis sukelia šaknų nykimą prieš atsirandant lapijos simptomams.

9. Vabzdžiai yra bakterijų *Candidatus Liberibacter solanacearum*, *Candidatus Liberibacter americanus* ir *Candidatus Liberibacter asiaticus* pernešėjai. *Trioza erythrae*, *Diaphorina citri*, *Cacopsylla citrisuga* ir *Diaphorina communis* vabzdžiai minta užkrėstomis augalų floemų sultimis ir vėliau perduoda bakterijas sveikiems augalams (2 priedo 5 pav.).

10. Su „Huanglongbing“ liga siejamų kenkėjo rūšių morfologija yra įvairi, tačiau dažniausiai bakterijos yra pailgos vingiuotos lazdelės formos, maždaug 0,1–0,2 µm skersmens ir maždaug 1–2 µm ilgio, tačiau galima rasti ir didesnio skersmens apvalių formų bakterijų (2 priedo 3 pav.). Geltoni ūgliai ir dėmėtos lapų dėmės laikomi tipiškiausiais augalų ligos simptomais, tačiau ne visada atsiranda kartu tame pačiame medyje ir gali būti iškreipti arba užmaskuoti kitos kilmės (pavyzdžiui, abiotinių sąlygų) simptomų. Be to, medžiai gali būti latentiskai užkrėsti keletą mėnesių, o simptomai gali pasireikšti net praėjus vieniems ar keliems metams po užsikrėtimo.

11. Kenkėjas gali kolonizuoti daugelį *Citrus* spp. rūšių, tačiau sunkiausi simptomai pastebimi ant saldžiųjų apelsinų (*C. sinensis*), mandarinų (*C. reticulata*) ir tangelo (*C. reticulata* x *C. paradisi*).

12. Pirmą kartą bakterijos užfiksuotos centrinėje Indijoje, o vėliau paplito ir kitose Azijos šalyse. Šiuo metu „Huanglongbing“ ligą sukeliantys kenkėjai aptinkami Šiaurės Amerikoje, Centrinės Amerikos ir Karibų šalyse, Pietų Amerikoje.

13. Bakterijos gali plisti su užkrėstais augalais, jų sodinukais arba poskiepiais. Kenkėją taip pat gali platinti bakterijas pernešantys vabzdžiai, kurie yra atsakingi už ligos plitimą trumpais ir dideliais atstumais, kenkėją perduodant sveikiems augalams arba keliaujant kartu su augaline medžiaga į kitas šalis ir ten užkrečiant sveikus augalus.

III SKYRIUS

NENUMATYTŲ ATVEJŲ PLANAS IR VEIKSMŲ PLANAS

14. Kenkėjo įtarimo arba oficialaus patvirtinimo atveju atliekami veiksmai, nurodyti Nenumatytų atvejų plano 19 punkte, ir taikomos Nenumatytų atvejų plano VI–XII skyrių nuostatos.

15. Oficialiai patvirtinus kenkėją, Tarnyba parengia ir patvirtina veiksmų planą kenkėjo užkrėstos zonos (toliau – židiny) naikinimui ir lokalizavimui (toliau – Veiksmų planas), vadovaudamasi Fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašo 18 punktu, Nenumatytų atvejų prioritetinių kenkėjų plitimo Lietuvos Respublikoje užkardymo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2022 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 3D-576 „Dėl Nenumatytų atvejų prioritetinių kenkėjų plitimo Lietuvos Respublikoje užkardymo plano patvirtinimo“ (toliau – Prioritetinių kenkėjų užkardymo

planas), Nenumatytų atvejų planu, bei kitais augalų sveikatą reglamentuojančiais teisės aktais. Veiksmų plane nurodomas židinio karantino laikotarpis.

IV SKYRIUS FITOSANITARINIS PATIKRINIMAS IR FITOSANITARINĖ STEBĖSENA

16. Tarnybos regioninių skyrių valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), atlieka kenkėjo augalų šeimininkų fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną vadovaudamiesi Fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašo 10 ir 11 punktais.

17. Kenkėjo augalų šeimininkų fitosanitarinė stebėseną vykdoma sausio–gruodžio mėnesiais pagal Tarnybos direktoriaus patvirtintą fitosanitarinės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonių planą. Fitosanitarinės stebėsenos metu atliekama augalų šeimininkų vizualinė apžiūra, kilus įtarimui dėl kenkėjo imami mėginiai laboratoriniams tyrimams vadovaujantis Tarnybos direktoriaus patvirtinta metodika.

18. Kenkėjo fitosanitarinė stebėseną atliekama vadovaujantis fitosanitarine rizika. Fitosanitarinė stebėseną atliekama rizikingose vietovėse – kenkėjo augalų šeimininkų augavietėse šalia:

18.1. pasienio postų;

18.2. Klaipėdos jūrų uosto;

18.3. įmonių, įsivežančių, sandėliuojančių ir pakuojančių kenkėjo augalus šeimininkus iš teritorijų, kur kenkėjas aptinkamas;

18.4. prekyvietėse, kur prekiaujama kenkėjo augalais šeimininkais, įsivežamais iš šalių, kur kenkėjas aptinkamas;

18.5. medelynų, pardavimo aikštelių, įsivežančių kenkėjų augalus šeimininkus.

19. Kenkėjo oficialaus patvirtinimo atveju Tarnyba Veiksmų plane pateikia informaciją apie kenkėjo fitosanitarinę stebėseną demarkacinėje zonoje.

V SKYRIUS TARNYBOS TAIKOMOS PREVENCIJOS PRIEMONĖS KENKĖJO PATEKIMUI Į LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJĄ SUVALDYTI

20. Tarnyba privalo taikyti prevencijos priemones, skirtas kenkėjo patekimui į Lietuvos Respublikos teritoriją suvaldyti:

20.1. nuolat stebėti ir analizuoti iš Europos Sąjungos institucijų ir kitų šaltinių gaunamą informaciją apie kenkėjo paplitimą bei galimą grėsmę;

20.2. planuoti bei atlikti kenkėjo fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną Nenumatytų atvejų plano 16–18 punktuose nustatyta tvarka;

20.3. nuolat rinkti ir sisteminti informaciją apie kenkėją, prireikus parengti informaciją ir ją skelbti Tarnybos interneto svetainėje ar kitais būdais perduoti visuomenei ir žiniasklaidai;

20.4. kontroliuoti, kad kenkėjas nepatektų į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą su iš trečiųjų šalių įvežamais augalais, augaliniais produktais ir kitais objektais, atitiktų įvežimo į Europos Sąjungos teritoriją fitosanitarinius reikalavimus;

20.5. kontroliuoti, kad kenkėjo vežami Europos Sąjungos teritorijoje augalai šeiminingai, skirti sodinti, atitiktų jų vežimo Sąjungos teritorijoje fitosanitarinius reikalavimus.

VI SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS IR TARNYBOS FUNKCIJOS BEI PROFESIONALIŲ VEIKLOS VYKDYTOJŲ IR KITŲ ASMENŲ PAREIGOS OFICIALIAI PATVIRTINUS KENKĖJA

21. Oficialiai patvirtinus kenkėją Lietuvos Respublikos teritorijoje, Žemės ūkio ministerija vykdo šias funkcijas:

21.1. koordinuoja Tarnybos veiksmus dėl fitosanitarijos priemonių taikymo ir plitimo sustabdymo;

21.2. prireikus teikia pasiūlymus, būtiną informaciją Tarnybai dėl fitosanitarijos priemonių taikymo ir kenkėjo plitimo sustabdymo;

21.3. prisideda prie visuomenės informavimo dėl kenkėjo oficialaus patvirtinimo;

21.4. atlieka veiksmus, nurodytus Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 8, 10 ir 18 punktuose.

22. Oficialiai patvirtinus kenkėją Lietuvos Respublikos teritorijoje, Tarnyba vykdo šias funkcijas:

22.1. nurodo profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims būtinas taikyti fitosanitarijos priemones, skirtas kenkėjo galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kenksmingumui pašalinti arba jų plitimui į naujas teritorijas sustabdyti;

22.2. koordinuoja fitosanitarinių priemonių įgyvendinimą ir kitų būtinų priemonių įgyvendinimą, užtikrindama kenkėjo plitimo sustabdymą ir sunaikinimą;

22.3. koordinuoja fitosanitarinės stebėsenos atlikimą demarkacinėje zonoje;

22.4. informuoja visuomenę, suinteresuotus profesionalius veiklos vykdytojus ir kitus asmenis dėl kenkėjo oficialaus patvirtinimo, iš to kylančias grėsmes bei būtinas taikyti fitosanitarijos priemones;

22.5. Tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratorija (skyrius) atlieka kenkėjo laboratorinius tyrimus;

22.6. atlieka veiksmus, nurodytus Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 7, 9 ir 17 punktuose.

23. Profesionalus veiklos vykdytojas ir kitas asmuo nuosavybės teise priklausančiuose, nuomojamuose arba kitokia forma naudojamuose žemės plotuose, sandėliuose ar kitose patalpose pastebėję kenkėjų ar jų požymių privalo nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas, apie tai pranešti Tarnybai bei konsultuotis su Tarnyba dėl tolesnių veiksmų ir, laikydamiesi Tarnybos nurodymų, imtis būtinų priemonių, kad būtų užkirstas kelias kenkėjo išplitimui.

24. Profesionalus veiklos vykdytojas ir kitas asmuo nuosavybės teise priklausančiuose, nuomojamuose arba kitokia forma naudojamuose žemės plotuose, sandėliuose ar kitose patalpose privalo Tarnybai sudaryti sąlygas atlikti fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną bei įtarus ar oficialiai patvirtinus kenkėją vykdyti Tarnybos nurodytas fitosanitarijos priemones.

25. Jeigu per 20 darbo dienų laikotarpį, jei Tarnybos nurodyme nenurodyta kitaip, profesionalus veiklos vykdytojas ar kitas asmuo neįvykdo teisėto Tarnybos nurodymo sunaikinti kenkėjo užkrėstus ir galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ar kitus objektus, Tarnyba organizuoja ir vykdo kenkėjo užkrėstų ir galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų sunaikinimo darbus. Išlaidos, patirtos sunaikinant kenkėjo užkrėstus ir galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ar kitus objektus, išieškomos įstatymų nustatyta tvarka iš šių augalų, augalinių produktų ir kitų objektų savininkų ar jų įgaliotų asmenų.

VII SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS IR VEIKSMAI KENKĖJO ĮTARIMO ATVEJU

26. Jei Tarnybos Fitosanitarinių tyrimų laboratorijoje (skyriuje) atlikus laboratorinius tyrimus įtariamas kenkėjas, apie įtarimą per Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos informacinę sistemą (toliau – VATIS) ir telefonu nedelsiant informuojamas Tarnybos direktoriaus pavaduotojas pagal priskirtą administravimo sritį, Fitosanitarijos skyriaus vedėjas ir Tarnybos regioninio skyriaus, kurio veiklos aptarnaujamoje teritorijoje patvirtintas įtarimas, vedėjas.

27. Kenkėjo įtarimo atveju Tarnyba:

27.1. prireikus raštu nurodo profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims, kuriems priklauso kenkėjo galimai užkrėsti augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai, būtinas taikyti fitosanitarijos priemones, skirtas kenkėjo galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kenksmingumui pašalinti arba jų plitimui į naujas teritorijas sustabdyti, ir prižiūri, kaip nurodytos fitosanitarijos priemonės įgyvendinamos;

27.2. aiškinasi kenkėjo galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kilmę, judėjimą;

27.3. aiškinais kenkėjo galimybes išplisti ant šalia esančių kitų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų;

27.4. įvertina kenkėjo galimai užkrėstos zonos vietą (augalų šeimininkų tankis, kelių tankis teritorijoje bei galimų apylankų nustatymo galimybės, šalia esančių medelynų ir augalų prekybos vietų kiekis ir pan.).

VIII SKYRIUS

DARBO GRUPĖS SUDARYMAS, DARBO GRUPĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS IR FUNKCIJOS OFICIALIAI PATVIRTINUS KENKĖJĄ

28. Oficialiai patvirtinus kenkėją informacija apie kenkėjo oficialų patvirtinimą perduodama pagal Nenumatytų atvejų plano 3 priede nurodomą Keitimosi informacija oficialiai patvirtinus kenkėją schemą.

29. Tarnybos direktoriaus įsakymu nedelsiant sudaroma darbo grupė, skirta kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti (toliau – Darbo grupė).

30. Darbo grupę sudaro darbo grupės pirmininkas, du Darbo grupės pirmininko pavaduotojai ir nariai. Per pirmąjį posėdį paskiriamas Darbo grupės pirmininkas ir sekretorius.

31. Į Darbo grupės sudėtį turi būti įtraukti šie Tarnybos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai):

31.1. direktoriaus pavaduotojas pagal priskirtą administravimo sritį;

31.2. Fitosanitarijos skyriaus vedėjas;

31.3. ne mažiau kaip du Fitosanitarijos skyriaus darbuotojai, turintys žinių apie kenkėją arba nenumatytų atvejų planų įgyvendinimą;

31.4. Fitosanitarinių tyrimų laboratorijos (skyriaus) vedėjas ir darbuotojas, turintis žinių apie kenkėją;

31.5. teisininkas;

31.6. darbuotojas, atsakingas už finansų ir veiklos planavimą;

31.7. darbuotojas, atsakingas už viešuosius ryšius;

31.8. kiti darbuotojai.

32. Darbo grupės pirmininkas organizuoja Darbo grupės darbą ir atsako už Nenumatytų atvejų plano vykdymą. Kai Darbo grupės pirmininko nėra arba jis negali dalyvauti Darbo grupės posėdyje, jo pareigas ir funkcijas vykdo vienas iš jo pavaduotojų.

33. Darbo grupės posėdyje priimti sprendimai fiksuojami darbo grupės posėdžio protokole. Darbo grupės posėdžius protokoluoja darbo grupės sekretorius.

34. Darbo grupės pirmininkas ne vėliau kaip per 1 darbo dieną po kenkėjo oficialaus patvirtinimo turi suorganizuoti darbo grupės posėdį, kuriame Darbo grupė turi:

34.1. priimti sprendimą dėl demarkacinės zonos nustatymo arba nenustatymo;

34.2. nusprendus nustatyti demarkacinę zoną, nustatyti demarkacinės zonos dydį ir pavesti:

34.2.1. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją nustatyti demarkacinės zonos ribas, į demarkacinę zoną patenkančių medelynų, sodų, augalų šeimininkų pasėlių, augalų, augalinių produktų prekybos vietų, augalus, augalinius produktus ir kitus objektus eksportuojančių įmonių kiekį bei įvertinti demarkacinės zonos vietą (augalų šeimininkų tankis, kelių tankis teritorijoje bei galimų apylankų nustatymo galimybės ir t. t.);

34.2.2. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją, ne vėliau kaip per 1 darbo dieną po Darbo grupės posėdžio, informuoti regioninį skyrių (-ius), į kurio veiklos aptarnaujamą teritoriją patenka demarkacinė zona, apie demarkacinės zonos ribas;

34.2.3. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją įvertinti kenkėjo galimybes išplisti ant šalia esančių kitų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų;

34.2.4. Tarnybos skyriui pagal kompetenciją nustatyti į demarkacinę zoną patenkančių valdų savininkus.

34.3. pavesti Tarnybos skyriui pagal kompetenciją rengti Veiksmų planą Nenumatytų atvejų plano 10 punkte nustatyta tvarka;

34.4. pavesti Tarnybos skyriui pagal kompetenciją įvertinti Tarnybos žmogiškuosius ir finansinius išteklius, būtinus kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti;

34.5. prireikus paskirti Darbo grupės narį (-ius) ar kitą Tarnybos darbuotoją atstovauti Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo komisijos posėdyje bei Žemės ūkio ministerijos Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro posėdyje, vadovaujantis Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 8, 9 ir 12 punktais;

34.6. priimti kitus sprendimus ir pavedimus, būtinus kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti.

35. Darbo grupė, naikinant kenkėją, turi:

35.1. koordinuoti Nenumatytų atvejų plano ir Veiksmų plano įgyvendinimą;

35.2. koordinuoti regioninio skyriaus, kurio veiklos aptarnaujamoje teritorijoje nustatytas kenkėjas, darbuotojų veiksmus taikant fitosanitarijos priemones demarkacinėje zonoje;

35.3. analizuoti gautą informaciją apie fitosanitarinę stebėseną, atliktą demarkacinėje zonoje. Oficialiai patvirtinus kenkėjo buvimą buferinėje zonoje, nedelsiant peržiūrėti ir pakeisti užkrėstos zonos ir buferinės zonos ribas;

35.4. prireikus identifikuoti įmones, kurios galėtų atlikti augalų naikinimo (kirtimo, smulkinimo, saugaus pervežimo, laikino sandėliavimo, deginimo ar panaudojimo biokurui) darbus užkrėstoje zonoje arba arčiausiai jos;

35.5. priimti kitus sprendimus ir pavedimus, būtinus kenkėjo sunaikinimui bei išplitimui Lietuvos Respublikos teritorijoje suvaldyti.

36. Darbo grupės posėdžio protokolas surašomas per 3 darbo dienas po Darbo grupės posėdžio. Darbo grupės posėdžio protokolas suderinamas su Darbo grupės nariais per 2 darbo dienas. Darbo grupės posėdžio protokole nurodoma Darbo grupės posėdžio data, numeris, pirmininkas, sekretorius, dalyviai, svarstyti klausimai, sprendimai. Darbo grupės posėdžio protokolą pasirašo posėdžio pirmininkas ir sekretorius.

37. Darbo grupė turi teisę bendradarbiauti su kitų valstybių ir tarptautinių organizacijų institucijomis, atsakingomis už fitosanitarinę priežiūrą, esant poreikiui kreiptis į kitų šalių specialistus ir konsultantus (ekspertus) arba organizacijas, kurie pagal savo kompetenciją galėtų padėti įvertinti fitosanitarinę riziką, spręsti iškylančias problemas, prireikus rengti naujas kontrolės strategijas ir metodus, mokyti Tarnybos darbuotojus, profesionalius veiklos vykdytojus ir kitus asmenis ir patarti jiems dėl fitosanitarijos priemonių taikymo.

IX SKYRIUS FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS IR VEIKSMAI OFICIALIAI PATVIRTINUS KENKĖJĄ

38. Oficialiai patvirtinus kenkėją Tarnybos regioninio skyriaus darbuotojas (-ai) turi:

38.1. nustatyti kenkėjo užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus;

38.2. nustatyti kenkėjo galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus;

38.3. nustatyti kenkėjo užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kilmę, judėjimą;

38.4. jei nustatoma, kad dalis kenkėjo užkrėstų ir (arba) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų iki kenkėjo oficialaus patvirtinimo yra išvežti iš profesionaliųjų veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų veiklos vietų, turi atlikti fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną teritorijose ir (arba) patalpose, iš kurių arba į kurias išvežti kenkėjo užkrėsti ir (arba) galimai užkrėsti augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai;

38.5. raštu, ne vėliau kaip per 1 darbo dieną, nurodyti profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims būtinas taikyti fitosanitarijos priemones ir prižiūrėti, kaip nurodytos fitosanitarijos priemonės įgyvendinamos;

38.6. atlikti fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną bei kitus veiksmus, nurodytus Veiksmų plane.

39. Tarnybai nurodžius, profesionalus veiklos vykdytojas ar kitas asmuo privalo vykdyti šias fitosanitarijos priemones:

39.1. nedelsiant sunaikinti užkrėstus augalus ir augalus, kurie, kaip įtariama, buvo užkrėsti kenkėjo;

39.2. nedelsiant užkrėstoje zonoje sunaikinti augalus šeimininkus;

39.3. užtikrinti, kad kenkėjo naikinimo metu būtų užkirstas kelias jam plisti;

39.4. užkrėstoje zonoje nesodinti augalų šeimininkų;

39.5. užkrėstoje zonoje ir (arba) buferinėje zonoje naudoti Lietuvos Respublikoje registruotus augalų apsaugos produktus, augalų apsaugos produktus, tapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, augalų apsaugos produktus, kuriuos išimties tvarka galima tiekti į Lietuvos Respublikos rinką ne ilgesniam kaip 120 dienų naudojimo laikotarpiui, arba kitas apdorojimo ir (arba) apsaugos nuo kenkėjo priemones;

39.6. draudžiama iš užkrėstos zonos išvežti augalus šeimininkus, augalinius produktus ir kitus objektus.

X SKYRIUS INFORMACIJOS SAUGOJIMAS, MOKYMŲ IR VISUOMENĖS INFORMAVIMO TVARKA

40. Kenkėjo fitosanitarinių patikrinimų ir (arba) fitosanitarinės stebėsenos informacija pildoma ir kaupiama Tarnybos VATIS.

41. Augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai, iš kurių paimamas mėginys dėl kenkėjo, pažymimi dažais ir (arba) etikete. VATIS fiksuojama augalo, iš kurio buvo paimamas mėginys dėl kenkėjo, vieta, naudojantis geografinę koordinacijų sistema.

42. Kenkėjo oficialaus patvirtinimo atveju Tarnyba ne rečiau kaip kartą per metus organizuoja mokymus apie kenkėją Tarnybos darbuotojams, atliekantiems kenkėjo fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną, fitosanitarijos priemonių vykdymo kontrolę ir priežiūrą. Prireikus ar pasikeitus teisės aktų nuostatomis, mokymai organizuojami dažniau.

43. Pirmaisiais metais po oficialaus kenkėjo patvirtinimo Tarnyba organizuoja susitikimą su suinteresuotų šalių atstovais. Prireikus susitikimai su suinteresuotų šalių atstovais organizuojami ir kenkėjo židinio kontrolės metais.

44. Kenkėjo oficialaus patvirtinimo atveju Tarnyba per 30 darbo dienų rengia ir patvirtina visuomenės informavimo dėl kenkėjo planą (toliau – Visuomenės informavimo planas). Visuomenės informavimo plano tikslas – pasiekti, kad prie kenkėjo plitimo sustabdymo įsitrauktų kuo daugiau visuomenės narių.

45. Visuomenės informavimo plane turi būti:

45.1. numatytos tinkamos visuomenės informavimo priemonės (pavyzdžiui: informaciniai pranešimai, plakatai, informacija socialinėje erdvėje, žiniasklaidoje, radijuje, viešajame transporte, interneto svetainėje ir pan.);

45.2. nustatytos tikslinės grupės (pavyzdžiui, augintojai, augalų, augalinių produktų ir kitų objektų eksportuotojai ir kt.) ir jiems numatomos tinkamiausios visuomenės informavimo priemonės.

46. Visuomenės informavimo planą rengia ir įgyvendina Tarnybos darbuotojas (-ai), atsakingas (-i) už komunikaciją ir informacijos viešinimą.

47. Prireikus, Tarnyba Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų su tuo susijusių teisės aktų nustatyta tvarka įsigyja paslaugas, būtinas visuomenės informavimo plano įgyvendinimui.

XI SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS EUROPOS KOMISIJAI IR KITOMS VALSTYBĖMS NARĖMS

48. Tarnyba Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms iki kiekvienų metų balandžio 30 d. teikia informaciją apie kenkėjo fitosanitarinės stebėsenos rezultatus už praėjusius kalendorinius metus.

49. Oficialiai patvirtinus kenkėją, Tarnyba Europos Komisijai ir kitoms valstybėms narėms teikia:

49.1. informaciją apie kenkėjo oficialų patvirtinimą, vadovaudamasi Prioritetinių kenkėjų užkardymo plano 7.2 papunkčiu;

49.2. iki kiekvienų metų balandžio 30 d. informaciją apie kenkėjo fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių rezultatus demarkacinėje zonoje;

49.3. informaciją apie sprendimą nenustatyti demarkacinės zonos;

49.4. informaciją apie sprendimą sumažinti demarkacinės zonos ribas;

49.5. informaciją apie sprendimą panaikinti demarkacinę zoną;

49.6. informaciją apie sprendimą taikyti izoliavimo priemones.

XII SKYRIUS FINANSINIAI IR ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

50. Prireikus Tarnyba įdarbina papildomų darbuotojų, kad būtų užtikrintas kenkėjo plitimo sustabdymas ir sunaikinimas.

51. Fitosanitarinių tyrimų laboratorijoje (skyriuje) trūkstant žmogiškųjų ir technologinių išteklių atliekant kenkėjo mėginių laboratorinius tyrimus, Tarnyba gali kreiptis į kitą Europos Sąjungos teritorijoje patvirtintą oficialiąją laboratoriją dėl kenkėjo mėginių ištyrimo arba patvirtinti kitą oficialiąją laboratoriją.

XIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

52. Už Nenumatytų atvejų plano reikalavimų nesilaikymą atsakoma teisės aktų nustatyta tvarka.

53. Asmenys, nesutinkantys su Tarnybos priimtais sprendimais, taip pat vilkinimu atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę apskųsti juos Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Tarnybos vadovui arba Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.
